

Rozhledy matematicko-fyzikální

Zdeněk Janout

Astronomická emise České pošty

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 84 (2009), No. 4, 1–3

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146321>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2009

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.



This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Astronomická emise České pošty

Zdeněk Janout, Ústav technické a experimentální fyziky ČVUT, Praha

Abstract. On the occasion of the International Year of Astronomy 2009, the Czech Post issued a postage stamp commemorating the 400th anniversary of the publication of Kepler's work *Astronomia nova*. The postage stamp portrays Johannes Kepler and schematically explains his first and second law of planetary motion. The first day cover was issued as well.

V letošním roce si astronomové připomínají dvě významná jubilea s číslovkou 400. Tolik let už uplynulo od vydání nejslavnějšího pražského Keplerova spisu *Astronomia nova*, v němž uvedl své první dva zákony pohybu planet; podle prvního se planety pohybují po elipsách, v jejichž jednom ohnisku je Slunce; druhý konstatuje, že v přísluní se planety pohybují rychleji než v odsluní. A stejně dlouho je používán dalekohled k pozorování hvězdné oblohy. První objevy pomocí dalekohledu zveřejnil roku 1610 Galileo Galilei ve svém spise *Hvězdný posel*. Popsal v něm zvrásněný povrch Měsíce, Mléčnou dráhu jako shluk malých hvězd, fáze planety Venuše, Jupiterovy měsíce i podivný tvar planety Saturn. Na počest Galileiových objevů vyhlásila Mezinárodní astronomická unie spolu s OSN a UNESCO rok 2009 Mezinárodním rokem astronomie. O aktivitách českých astronomů a institucí se čtenář dočte v článku Aleny Šolcové „Galileo, Kepler a letošní Mezinárodní rok astronomie – 2009“, který byl publikován v prvním čísle *Rozhledů* letošního ročníku [1].

Česká pošta vydala 6. května 2009 k této příležitosti poštovní známku v nominální hodnotě 17 Kč, která připomíná čtyřsté výročí vydání Keplerova spisu *Astronomia nova* [2]. Ve známkovém obraze je portrét Johanesa Keplera (1571–1630) a schematické znázornění jeho prvního a druhého zákona o eliptické dráze a rychlosti pohybu planet kolem Slunce. Znáмка je doplněna logem EUROPA a texty Johannes Kepler – *Astronomia nova* 1609 – Mezinárodní rok astronomie 2009. Znáмка je čtvercového tvaru (38 mm × 38 mm), tiskové listy mají aršíkovou úpravu (obr. 1), náklad je 210 tisíc. Poznamenejme, že od vzniku České republiky je to již čtvrtá známka věnovaná astronomii (Tycho Brahe (1996), 100. výročí založení hvězdárny v Ondřejově (1998), 100. výročí Národního technického muzea v Praze – Astronomický teodolit (2008)).



Obr. 1

Na obálce prvního dne vydání (obr. 2) je kresba bohyně astronomie Uranie podle detailu z výzdoby Keplerovy knihy *Astronomia nova*. V příležitostním razítku je graficky ztvárněn pohled do dalekohledu a text PRAHA 6. 5. 2009. Autorem výtvarných návrhů emise je akademický malíř Jan Ungrád, s nímž rytecky spolupracoval Bohumil Šneider.

Inaugurace poštovní známky se uskutečnila, za přítomnosti autora výtvarného návrhu, dne 24. srpna 2009 v Národním technickém muzeu u příležitosti mezinárodní konference „Keplerův odkaz v kosmickém věku“ (24.–27. 8. 2009). Na téže konferenci byla dána tisková informace o otevření Keplerova muzea v Praze [3], které bylo slavnostně otevřeno 25. srpna 2009 v ulici Karlova 4, Praha 1, v domě, kde geniální astronom strávil posledních pět let pražského pobytu (1607–1612). Jde o zajímavou expozici, která návštěvníkovi přiblíží život Johanesa Keplera, jeho dílo a osobnost.

Jelikož Asociace veřejných evropských poštovních operátorů doporučila pro letošní rok svým členům za společné téma známky EUROPA astronomii, vydává řada evropských států známky s tímto námětem. Vyobrazení dosud vydaných známek, jejichž počet se blíží padesáti, lze nalézt na internetu [3]. Na mnoha z nich je portrét Galileo Galilea (Gibraltar,

Lucembursko, Indonésie, Kazachstán, Malta, Maďarsko, Ukrajina).

Vydané známky, včetně aršíků a obálek prvního dne vydání, se jistě stanou předmětem sběratelského zájmu a dá se očekávat, že některý fyzik-filatelista z nich sestaví exponát „Mezinárodní rok astronomie – 2009“, který bude vystavován na filatelistických výstavách či při různých příležitostech.

Literatura

- [1] Šolcová, A.: Galileo, Kepler a letošní Mezinárodní rok astronomie – 2009. *Rozhledy matematicko-fyzikální* **84**, č. 1 (2009), s. 3–5.
- [2] Hodková, H.: Letošní emise EUROPA vzhlíží ke hvězdám. *Filatelie* **59**, č. 5 (2009), s. 8.
- [3] www.KeplerovoMuzeum.cz
- [4] <http://europa-cept.blogspot.com/>



Obr. 2: Obálka prvního dne vydání